

A KONZERVATIVIZMUS ALKONYA

Irtta HORDÓSY IVÁN

Winnipeg, február 28.

A legutóbbi vámszállítások megint kihozták az ellentétet az uralkodó liberális és az ellenzéki konzervatív párt között. A két legnagyobb kanadai párt politikai programjában tulajdonképpen csak a vámkérdés maradt már konkrét ütközéspontnak, mert a Hudson Bay vonal építésére — mint megváltoztathatatlanság — beletörődtek a konzervatívok, a bevándorlási politikában pedig — többé kevésbé kompromisszumos alapon áll a két párt — a többi kérdések átmeneti jelenség természetével bírnak, ami természetesen nem zárja ki, hogy velük kapcsolatosan is ne használjon ki minden lehetőséget a két párt egymás támadására.

Mégis, az egyedülmaradt tarifális probléma megvizsgálásánál is élesen kitűnik az ellentét Kanada vezető politikusaiknak programjai között.

Az ontarioi liberálisok általában meg vannak elégedve a jelenlegi leszállítással, a Nyugat további redukción várta volna. A konzervatívok támadták a leszállítást és orvosságul a védővámok felemelését jelölték meg. A konzervatív okoskodás lényege az, hogy a védővámok felemelése lehetővé fogja tenni a kanadai nemzeti ipar kifejlődését, ezáltal több munkaalikalmat ad a kanadaiaknak. A liberális válasz erre az, hogy a védővámok felemelése az egész vonalon újabb drágulást idéz elő és célhoz mégsem vezet, mert ahoz, hogy az Egyesült Államok szomszédságában konkurenciaképes kanadai ipart lehessen megteremteni, hosszú-hosszú esztendőkre lenne szükség, de az eredmény még akkor is kétséges lenne, miután időközben az Egyesült Államok ipari termékei — a fejlődés és prosperitás folytán — továbbra olcsóbbodnának — még pedig olyan mértékben, hogy a kanadai ipar akkor is épen úgy versenyeztelen lenne, mint ma.

Az egész idő alatt azonban Kanada lakossága jóval drágábban fizetné meg a közszükségleti cikkeket, mint amennyire azok az Egyesült Államokban kerülnek, ami a kanadaiak számára nem teszi cseppet sem kívánatosabbá a kanadai viszonyokat a szomszéd államban levőknél.

Amíg tehát a konzervatívok azzal érvelnek, hogy övék az igazán nemzeti program, amely Kanadát az önállóság és függetlenség útján megtartja, a liberálisok joggal állíthatják, hogy az ő felfogásuk kanadai és nemzetibb, mert a reális élet számításain alapul.

Általánosságban megállapítható, hogy a konzervatív párt nagyon sokat veszítet talajából, mert programja — mint láttuk — meglehetősen vérszegény és napról-napra jobban elavul. Konkrét tények és reális bizonyítékok helyett régi jelszavak hangzanak el a konzervatív padsorok felől és az új vezér, Bennett sem hozdigi temperamentumán és vagyoni függetlenségén kívül újabb valóságokat a küzdőporondra.

A liberális párt újabb alkotása — a vám és adóredukciók mellett Kanada külügyi szervezetének fokozatos kiépítése, a washingtoni, párizsi, tokiói és londoni kanadai követségek felállítására.

A konzervatív párt ezt is megtámadta azzal az érveléssel, hogy Nagybritannia nagykövetei és trade commissionerjei épen úgy megvédik a kanadai érdekeket, mint Kanada megbízottjai, amellyel az előbbieknél sokkal nagyobb politikai és kereskedelmi tapasztalatok vannak, mint Kanada újonc követeinek. Amellett az új követségek felállítására és fenntartására sok pénzbe kerül.

A liberálisok erre azt mondják, hogy Kanada követei lehetnek újoncok a világpolitikában, de saját országuk szükségleteit sokkal jobban ismerik, mint az a követ, aki esetleg soha életében még csak nem is látta Kanadát. Másik nagy előnye a követségek felállításának, hogy amíg a brit nagykövetség az egész birodalom és elsősorban Anglia ügyeivel telik az ideje, a kanadai követnek semmi egyéb nem kell foglalkoznia, csak saját országa dolgát kell szem előtt tartania, ami megéri a velejáró költséget, ha tekintetbe vesszük, hogy például a Japánba szállított kanadai buzamennyiség értéke 1921-től 1925-ig 800 millió dollárról egymillióra és 285 millióra, szóval majdnem 50 százalékkal emelkedett.

A konzervatív politika rugóit azonban egészen más gondolatok irányítják. Kanada közvéleményének jelentős része természetesen erősen ragaszkodik a legszorosabb kapcsolatokhoz Anglia és Kanada között és inkább Anglia gyarmatának látja Kanadát, mintsem hogy ez az ország a brit szigetek uralmától függetlenítse magát. Lehet, hogy fél az amerikanizálástól is, mégpedig elég jogosan és teljesen érthető is, hogy a brit ideálok fennmaradásáért küzdeni akar azon a földön, amelyet brit fegyverek hódítottak meg, de viszont a reális élet meglehetősen könnyörtelen az ideálokkal szemben és a józan politika Kanada nehéz politikai helyzetében egy szolgálat legjobban hazája érdekeit, ha nem ragaszkodik kihűlt és életképtelen dogmákhoz, hanem azokat új élettel, tartalommal telíti meg, mert egyébként elveszíti létjogosultságát és az előrejelődés egészé-

Sirkő a hármashatáron

ÉS MEG SZÁMTALAN ERDEKESZÍTŐ ELBESZÉLÉST TALÁLHAT A KANADAI MAGYAR UJSÁG KÉPES NAGY NAPTÁRÁBAN. ÖZÖNEVEL JÖNNEK AZ ELISMERŐ LEVELEK MINDAZOKTÓL, AKIK A NAPTÁRT MEGRENDELTEK ÉS ELŐLVASTAK. MÁR CSAK KEVÉS VAN BELŐLEK ÉS FELHÍVJUK ELFIZETGINKET, HOGY A CSOMAGOLÁSI ÉS POSTAZÁSI KÖLTSÉGEKRE MIELŐBB KÜLDJÉK BE AZ 50 CENTET, NE HOGY NAPTÁRAINK AZ UTOLSÓ DARABIG ELFOGYJANAK S IGY LEGYEN OLYAN ELŐFIZETÉK, AKIKNEK MÁR NE TUDNÁNK KÜLDENI A KÉSOI MEGRENDELÉS FOLYTAT.

ges szele úgy lesepri a politikai küzdőtérrel, mintha soha ott sem lett volna.

Ennek az új tartalomnak, új reményre jogosító életnek pedig mégcsak a legkisebb nyomát sem látjuk a porából megélemedett konzervatív párt programjában.

KELETEN AZ ÖNTÖDÉBEN

Reggel héttől, este ötig,
Bent az öntödében,
Csalágotom a módlikat,
Gondban elmerülve.

Főnn az égben az Uristen
Ezt oly jól rendelte,
Fejünkön a súlyos gondot,
Pár percet kiverte.

Reggel úgy tíz óra tájba,
A forró „hicz” árja,
A munkásnak nehéz gondját,
Kissé meghátrálja.

Ömlik, szikráz az izzó hicz,
Izzad a sok vasas,
Terhes kanáljából, amíg
Urtit a vasat.

Mint a zápor, a tüzes hicz,
Száll föl a plafonba,
S hull le, s hull le, onnat vieszta,
Vieszta a vasasra.

A sűrű, fojtó meleg gáz,
Végre, ha eloszlik,

Lélekzetet vesz a vasas,
Kissé felucsózik.

Megnézi nehéz munkáját,
Vajjon jól ömölt-e?
Hogy a napi munkájának,
Meglesse-e a béré? ...

De mint nézte és meglátta, ...
Elállit szája, szeme ...
Mert fárasztó munkájának,
Egy harmada „szkrep” lett.

„Piszvork” munka! Piszvork munka!
Egyet káromkodék ...
Hogy erőmet, mit kihoztam!
Mért veszik el ingyért?!

... Most bánom, hogy nem maradtam
Messez fönt, Nyugaton ...
Sápadt arcom piros volna,
S itt volna, a családom ...

FODOR JÁNOS
OSHAWA

Amerika elnöke fogadja a Kossuth zarándokokat

Két hét múlva leleplezik a magyar nemzet nagy fiának, Kossuth Lajosnak szobrát New Yorkban. A leleplezés Amerika magyarságának legnagyobb ünnepe lesz, de a mi felkünk is összeforr amerikai magyar testvéreinkével dicsőséges és tragikus történelmünk nagy alakja emlékének megünneplésénél. A leleplezés a kanadai magyarság is képviselve lesz és képviselheti magát a Kanadai Magyar Ujság is, hogy ezzel is tanujelét adja testvéri együttérzéseinek.

New Yorkban egyébként nagyban folynak az előkészületek, Horvay Jánost, a szobor alkotóját, aki a felállítási és elrendezési munkákat végzi, mindenféle nagy ünneplésben részesíti a magyarság és a newyorki leleplezésen ottlesz Amerika magyarjainak színe-java.

De az óhaza is kiveszi a részét, február 24-ig már kétszáz ötvennél többen jelentkeztek a látogatásra és a jelentkezők között ott találjuk a képviselőház és főrendiház képviselőit, a főváros nyolctagú küldöttségét, Sipőcz Jenő polgármester vezetésével, Szolnok, Békés, Hajdu, Győr és Veszprém megye főispánjait, illetőleg alispánjait, Szeged, Baja, Nagykőrös, Kaposvár, Kis kunhalas, Békéscsaba, Makó és Győr polgármestereit, Hegedűs L. Loránd, volt pénzügyminisztert, Báró Perényi Zsigmondot, Almássy Lászlót, az Egységes párt ügyvezető elnökét, Gróf Beth

AZ ELLENÁLLHATATLAN

— Tragikomédia. —

Irtta: SEBESI SAMU

Vas Ferenc távozni készült le génylakásából — s mint aki hódító szándékkal indult el, — még egy pillantást vetett a tükrébe. Mosolygott, jeléül annak, hogy meg van magával elégedve. A nyakkendője nagyon szép volt, a ruhája elegáns, a haja hullámos és arca üde. Meg kell adni, hogy Vass ur csinos fiú, de soha sincs ellenére, ha még csalnosabb lehet. Beszéltek, de ő minden beszédnél jobban tudta, hogy a női köröknek igen szívesen látott gavallérja. Az a körülmény pedig rendkívül elbizakodottá tette, hogy könnyű szerrel néhány csatát nyert a szerelemi harcmezőkön. Csakhamar az Ellenállhatatlanság tudata fejlődött ki benne s bizalmasabb baráti körben, komoly alapra fektetett tréfálkozással dicsekedett, hogy Ceasar, Hannibál és Napoleon összesen nem arattak annyi dicsőséget és diadalt a harcmezőkön, mint ő a női szívek ostroma közben.

A barátok közül csak Jó Gábor köhintett az Ellenállhatatlanság állításába, de Vass azért nem nehezelt és minden barátja közt Gábort szerette legjobban. Most is Jó Gáborhoz indult, akiről azt hallotta, hogy a híres szépségű művésznő, K. Emiliát halálosan és reménytelenül szereti. Reménytelenül szereti! Ez egy Ellenállhatatlanság ismeretlen körülmény.

— Szegény Gábor! — mondta magában Vass ur. Segíték rajta!

Hirtelen azt gondolta, hogy a szerelem is az a virág, amit egy Ellenállhatatlan nemcsak a maga, de a más számára is letéphet. Ezzel a letéptő szándékkal indult, amikor egy levelet hoztak a címére. Barátja kézírására ismert. Balsejtelemről megkapva szakította fel és olvasta:

Kedves Ferim!

Két út előtt állok. Egyik a feladás, másik a halálhoz vezet. Amaz hosszú út, ez rövid. Darabokra tépett szívvel talán a rövidet választom. Egy irgalmatlan, egy kegyetlen név: Emília, — mindent megmagyaráz. Isten veled!

Gábor.

Vas Ferenc arca kilobbant az izgalomtól. Csak arra gondolt, — de nem is akart mástra gondolni, — hogy Gábor barátja főbe lötte magát. Milyen lendülettel és tragikus ez így. Ha nem tudott győzni a szívek harcában bukják el hősi halálát és ne síránkozzék, ne epedjen az elsorvadás ... Ekkor a barátja arcképe elé lépett és halkán mondta:

— Szegény Gábor! Te már nem élsz, de — bocsásson meg nekem elköltözött szellemem — számárságot követél el. Játékba kezdted, de nem tudtál játszani a szívek húrjain. Veszted. Fizetél. Vége van. Egy kegyetlen szépségbe, egy gyönyörű vadászó komédiásnőbe szeretél, akinek egyidőre kellett az ifjúságod, a rajongásod, az ideálmusogod, de aztán betelt veled és elrugott magától. És te ettől a rugástól a sírba zuhantál. Gyöngye és gyáva voltál szegény barátom. Ó, a gyilkos ördög! — Ez utóbbi felkiáltás okvetlen

len Pált, Semsey Lászlót, Gróf Apponyi Rezsőt, Báró Urbán Gás párt, Latinovics bárót és Magyarország gazdasági, társadalmi és ipari életének kiválóságait.

Ezek a közéleti kiválóságok nagyobb körutat tesznek Amerika magyarlakta helyein a newyorki ünneplések lezajlása után és többen közülük átjönnek Kanadába is, hogy az itteni magyarságot is meglátogassák.

Széchenyi László gróf, washingtoni magyar követ értesítést kapott Coolidge elnöktől, melyben az elnök közli a követetel azt a szándékát, hogy a magyar zarándokokat Amerika legelső épületében, a Fehér Házban, fogadja.

Kanada magyarságát felkérjük, hogy a Kossuth szobor költségeire szánt adományait szíveskedjék továbbítás céljából hozzánk beküldeni.

Az elmúlt héten a Kiplingi Magyar Egyelet Izsák Gyula titkár utján 41 dolláros adományt küldött a Kossuth szobor céljaira. Kérjük az adakozni szándékozókat, hogy adományuk összegét mielőbb juttassák el hozzánk.

MEGHALT AZ ERDŐN

RAIN LAKE, Ont. febr. 18.

TISZTELT SZERKESZTŐ UR!
ERTESITEM ÖNÖKET EGY ERDŐN TÖRTÉNT HALÁLETRŐL. AZ ILLETO ERBER FABISZTS JOZSEF, „BURGENLAND” INCZED KÖZSEGBŐL VALÓ, EZ A RESZ VAS MEGYÉNEK TESTEBŐL LETT LEHASIVTA AZ OSZTRÁKOK RESZERE, SAJNOS AZ EZEREVES ORSZÁGUNKNAK, MI MINDENT KELL ERZERNIE, MEG A VOLT SZÖVETSEGES IS BELE MARKOLT. AZ ILLETŐ JO MAGYAR EMBER VOLT.

Van-e komoly alapja a jövőbelátó időjósáknak

Az időjárás állami hivatala azon fáradozik, hogy az időjós lást teljesen tudományos alapon helyezze. Az időjárás előjelzése eddig is tudományos műszerek alapján történt, de nem volt képes időjósásként végezni egy hétre, hónapra, vagy egy egész évre előre. Mindaddig az „időjósok”, tehát tisztára hozzávetőleges találgatás volt, anélkül, hogy komoly tudományos alappal bírt volna.

Az utóbbi időben a „távollátó időjósok” igen divatba jöttek és talán felesleges hangsúlyozni, hogy csupán sejtésen,

próbálgatáson, találgatáson alapuló jóslataik, mily káros befolyással voltak a terményárakra és felesleges aggodalmat okoztak. Hogy csak egyetlen példával szolgáltunk: az 1927 évre nyári fagyok és megjósolták, hogy az európai termés katasztrófális lesz. Nos, mondhatni, alig volt fagy a nyáron és az európai termés is elég kielégítő volt.

KANADA FAIPARA

Az ottawai kormány kimutatása szerint Kanada faipari termékeinek évi jövedelme 475 millió dollárra rug. Az egész országban 6,900 ipari vállalat van, amely a fa feldolgozásal, papírgyártással stb. foglalkozik. Ezek az iparvágások 125,000 embert foglalkoztatnak, s évenként körülbelül 150 millió dollárt fizetnek ki munkadíjakban. Ezen felül több, mint 50,000 ember foglalkozik az erdőben favigással legalább az év egy bizonyos részében, főképp a téli hónapokban. Az elmúlt naptári évben Kanadának faipari kivitelébe 283 millió dollár értéket képviselt, s ennél fogva az országnak csupán a földmívelés hozott ennél nagyobb jövedelmet. Vajmi nehéz volna kiszámítani, mi csoda értéket képviselnek Kanadában az erdők, kivált, ha az, egyre nagyobb méreteket öltő papírgyártást számításba vesz-

Vass Ferenc.
Bárány-ucca 2.

Az „Intim Színház” fiatal és rendkívül temperamentumos, s igen szép művésznője, mikor elolvasta e levelet, csak egy keskeny ránc szaladt a homloka felé, a szépen ívelő szemöldökök között és a szemében lobbant meg egy kis haragos tűz, — sem mi más nem árulta el felindulását. Kis idő múlva, mintha valami jó ötlet született volna, mosolyogva írta a következőket:

Tisztelt Uram!

Nem értem Önt egészen, de úgy látom, hogy félrevezették és ezért magyarázattal tartozom. Lovagias férfinek tartom Önt, aki, mielőtt elítélné, fel fog keresni, hogy meghallgasson.

Emília.

Mikor Vass Ferenc megkapta a művésznő levelet, diadalmas mosoly szaladt az ajkaira, az agyába pedig az a gondolat, hogy „meghódítottak s mikor szerelmi lázban lobogsz, eldoblak, mint egy megtépett rongyot. Így álllok mosszút a barátomért és azért, hogy soha se keressen az ismeretségetem.”

A harag égett benne, ami az embert bosszúállásra sarkallja, — mikor Emiliához bekoport-